

VVSG-enquête 2019: Integratie erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden – luik wonen

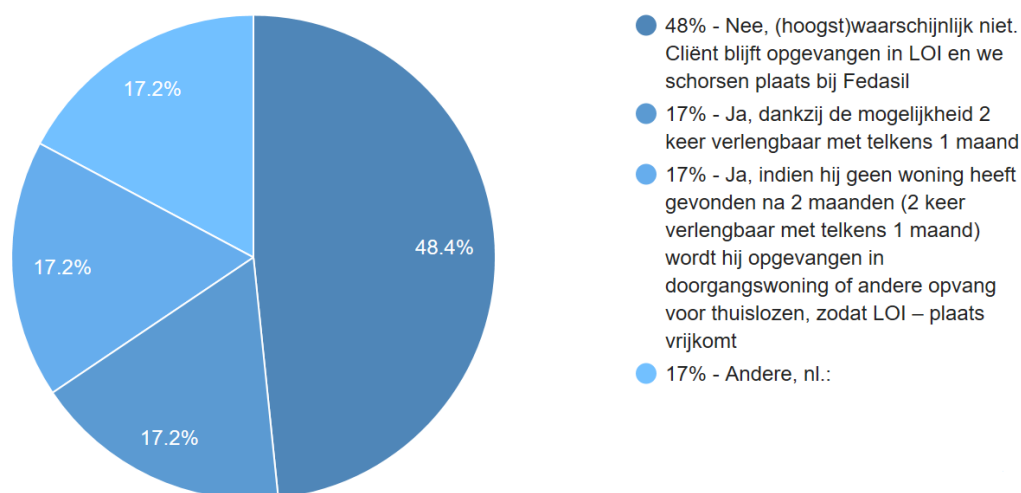
Alle Vlaamse gemeenten en OCMW's kregen in de eerste helft van 2019 een vragenlijst over verschillende thema's. Meer dan 200 verschillende lokale besturen hebben aan de bevraging meegewerkt. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen gemeente en OCMW. De zoektocht naar een woning was één van de thema's van de enquête. Hieronder sommen we de belangrijkste bevindingen op

1 Problemen bij zoektocht naar een woning

1.1 Termijn om het LOI te verlaten

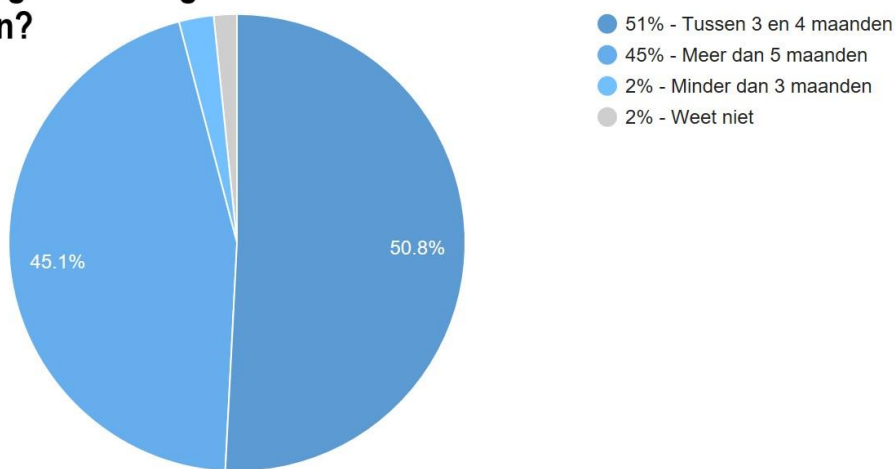
De regelgeving stelt dat een erkende vluchteling of subsidiair beschermde het Lokale Opvanginitiatief (verder LOI) in principe binnen de twee maanden moet verlaten. Net als in 2017 acht de helft van de respondenten die termijn niet haalbaar. Dit lukt slechts zeer uitzonderlijk: bij bijna één op vijf lukt dit enkel door de verlenging van de twee maanden. Dit kan twee keer met telkens 1 maand. (Noot: zeer uitzonderlijk staat Fedasil nog een verlenging na de 2+1+1 maanden toe maar dan moeten er ernstige problemen zijn, krapte op de huisvestingsmarkt volstaat dus niet).

Is het volgens uw inschatting haalbaar dat de erkende vluchteling/subsidiair beschermde binnen de twee maanden het LOI verlaat?

Bij de helft van de respondenten ligt de gemiddelde tijd waarop een bewoner het LOI kan verlaten tussen de drie en vier maanden. Zo goed als alle andere respondenten (45%) stellen dat de gemiddelde tijd meer dan 5 maanden bedraagt. In 2017 was dat nog 20%. We kunnen hieruit afleiden dat de druk om een woning te vinden nog is toegenomen en dat dit almaar moeilijker wordt. Door tijdsgebrek belanden mensen vaak in woningen met slechte kwaliteit en/of onaangepaste woningen.

Hoe lang duurt het gemiddeld voor een bewoner het LOI kan verlaten?

Bijkomend probleem is dat Fedasil aan de uitstroom (dus toewijzing aan LOI enz.) begint vanaf de positieve beslissing, terwijl het CGVS pas het attest erkenning vluchteling aflevert als de beroepstermijn van 1 maand voor de minister (die nooit gebruikt wordt) verstreken is. Ook de subsidair beschermde krijgen hun voorlopig verblijfsdocument pas na het verstrijken van de beroepstermijn. Vervolgens moet de gemeente het elektronische verblijfsdocument nog aanvragen bij de federale dienst. Er gaat bijgevolg heel wat tijd verloren voor de mensen met hun definitieve verblijfspapieren op zak hebben waar verhuurders vaak naar vragen.

1.2 LOI is geen immokantoor

De VVSG vraagt ook dat de LOI meer ingezet worden voor de opvang van verzoekers van internationale bescherming met een grote kans op internationale bescherming (erkenning vluchteling of subsidiaire bescherming) en voor opvang van kwetsbare personen in asielprocedure omdat kleinschalige opvang zoals in de LOI de beste piste is voor de opvang en latere integratie van deze doelgroep. Bovendien blijft zo de opgebouwde expertise i.v.m. het opvangen van deze doelgroep behouden en gaan de hierrond uitgebouwde lokale netwerken niet verloren. De LOI staan vandaag echter vooral in voor de tijdelijke opvang van

erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden waarbij de taak die het LOI nog heeft quasi beperkt wordt tot het vinden van huisvesting ten koste van de begeleiding. De LOI worden zo herleid tot een soort van 'doorgeefluik' van de mensen die hier mogen blijven als internationaal beschermde vreemdeling.

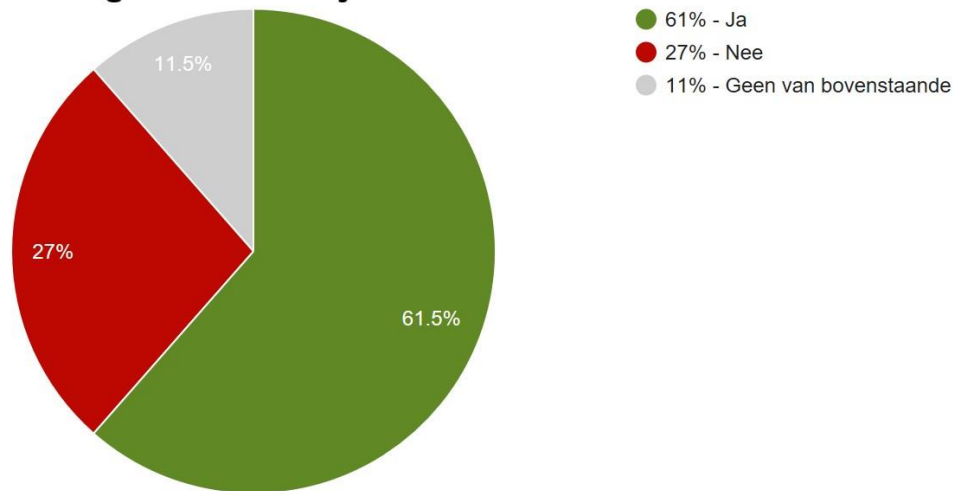
LOI-medewerkers hebben vaak het gevoel dat ze louter als een soort immokantoor moeten optreden. Door de korte verblijfsduur in het LOI, is het bij transitiedossiers ook moeilijker in te schatten hoe zelfstandig de cliënten zijn. De toewijzing aan het LOI na een positieve beslissing zorgt door de hoge tijdsdruk m.b.t. het vinden van een woning ook voor erg hoge stress waardoor het moeilijk het is om op andere domeinen te werken, terwijl dit wel verwacht wordt (Nederlandse les, MO, integratie, werk).

1.3 Waar willen erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden wonen?

De VVSG vroeg voor het eerst of de erkende vluchtelingen en SB die het LOI verlaten in de gemeenten willen blijven wonen? Zes op tien wil dit effectief doen, maar in vele gevallen lukt dit niet: 39% van de lokale besturen stelt dat ze soms een woning vinden, 44 % eerder niet, 8% nooit.

De filosofie van het opvangmodel is dat de LOI die kleinschalige opvang aanbieden de beste piste zijn om naar geschikte huisvesting te zoeken en aan een snelle integratie te werken. Daarom staan de LOI niet alleen in voor de uitstroom van degenen die een positieve beslissing gekregen hebben maar ook voor de opvang van verzoekers van internationale bescherming met een grote kans op internationale bescherming, die dus naar alle waarschijnlijkheid in ons land zullen mogen blijven. In het LOI start ook hun integratie, o.a. het leren van de taal. Gaat het om een gezin met kinderen, dan gaan deze meestal in de gemeente naar school. Voor deze gezinnen is het dus belangrijk dat ze ook na het verlaten van het LOI in de gemeente zouden kunnen blijven wonen, maar dat is zeker niet altijd mogelijk.

Wensen de erkend vluchtelingen en subsidair beschermden die het LOI verlaten in uw gemeente te blijven?

2 Wat doen lokale besturen rond wonen?

Lokale besturen trachten binnen hun mogelijkheden oplossingen te vinden. Ze zijn hiervoor grotendeels op zichzelf aangewezen en op spontane samenwerking met partners ter plaatse. Ze krijgen géén Vlaamse subsidie meer voor de integratie van vreemdelingen met internationale bescherming (erkend vluchtelingen en subsidair beschermden): de 22,5 miljoen die Vlaanderen hiervoor uittrok was voor 2016, 2017 en 2018. Nochtans blijven de noden vandaag even groot. De lokale besturen zetten het meest in op:

- **Het versterken van de sociale verhuurkantoren (SVK's)**
- **Het verhogen van de toegankelijkheid van sociale huisvesting**
- **Woonbuddy's:**

Dikwijls zijn dit vrijwilligers die de vluchtelingen helpen om een woning te zoeken of ook daarna begeleiden bij het reilen en zeilen in hun woning. Op die wijze bieden ze een oplossing op het probleem van de onbekendheid van de Vlaamse huurmarkt en kunnen ze zo met de verhuurders de eerste contacten leggen. Woonbuddy's kunnen ook het taalprobleem die er eventueel is tussen kandidaat-huurder en verhuurder helpen te overbruggen. Maar ook voor buddy's is het niet evident.
- **Tijdelijke opvang in hun doorgangswoningen:**

Volgens de bevraging is dit het geval bij bijna 1 op 5 lokale besturen. Een doorgangswoning is per definitie tijdelijk en kan niet voor permanente huisvesting dienen; men wint wel wat tijd om een woning te vinden.

- **Sommige lokale besturen maken ook brochures en/of folders op om de werking van de huurmarkt en de huurwetgeving bekend te maken.**

De lokale besturen zijn ook heel creatief in andere oplossingen. In heel wat kleinere OCMW's gaan maatschappelijk werkers zelfs mee op zoek of wordt hiervoor iemand speciaal in dienst genomen. Er worden lokaal en intergemeentelijk ook veel partnerschappen gezocht met andere organisaties en er wordt ook voor de zoektocht naar wonen gewerkt met vrijwilligers.

3 VVSG wil oplossingen voor kwetsbare groepen op de woningmarkt

Niet enkel erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden hebben het moeilijk om een woning te vinden. Onze enquête toont wel aan dat het hebben van een niet-EU nationaliteit het dubbel zo moeilijk maakt dan wanneer het gaat om EU onderdanen. Te weinig sociale huisvesting leidt ertoe dat erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden ook (meestal) zijn aangewezen op de private huurmarkt om een woning te vinden. Dit segment van de private huurmarkt staat onder druk. Betaalbaarheid van een woning, discriminatie en xenofobie, weinig kennis van de huurmarkt zijn problemen waar ook vluchtelingen in de praktijk mee worden geconfronteerd bij hun zoektocht naar een woning.

De VVSG vraagt de andere overheden geen specifieke maatregelen rond wonen voor de doelgroep van vluchtelingen. We geloven dat maatregelen rond betaalbaar wonen dienstig zullen zijn voor iedereen die vandaag moeite heeft om betaalbaar en kwaliteitsvol te wonen.

Meer info inhoudelijk: sabine.vancauwenberge@vvsq.be en fabienne.crauwels@vvsq.be
Pers: nathalie.debast@vvsq.be - M 0497 31 80 77